

Lakselusa koster villaksinteressene mye

Lakselus dreper villaks, men langt flere villaks dør av andre årsaker. Den naturlige dødeligheten hos villaks er stor. Hele 95 % av dem dør naturlig under næringsvandring i havet. Irske forskere har nylig funnet ut at lakselusa tar livet av ytterligere 1 %. Uten skadelig påvirkning fra lakselus kommer omkring 5,5 % av villaksen som vandrer ut tilbake, mens med skadelig lusepåvirkning kommer 4,5 % tilbake. Forskjellen på 1 % kan ved første øyekast se uskyldig ut, og det er ikke rart at lakseoppdretternes nettsted Kyst.no den 1. februar i år omtaler resultatene under overskriften: *Irske forskere: - Lakselus betyr ingen ting for villaksbestanden.*

Mange villaks bak liten prosent

Konsekvensene for blant annet næringsinteresser knyttet til fiske etter villaks kan likevel være store. Det viser vårt enkle regnestykke under. I visshet om at forholdene til villaksen i Namsen, vårt eksempelvasdrag, kan være forskjellige fra dem de Irske forskerne fant velger vi likevel å bruke også deres tall. Antall årlig utvandrende smolt fra Namsen setter vi beskjedent til 200 000 stk. I fravær av dødelige luseplager vil derved 11 000 av dem hvert år vende tilbake. Men med ekstra dødelighet på en prosent forårsaket av lakselus vil 2000 færre gytelaks vende tilbake til Namsen! For landets lakseelver under ett kan den lille «luse» prosenten bety 100 000 færre villaks – eller kanskje nærmere 400 tonn mindre villaks tilbake.

Kostbar lakselus

For Namsen kan dette bety at omtrent 8 tonn mindre villaks kommer tilbake, og kan bli høstet på bærekraftig vis. Omsetningen per kg villaks fisket i Namsen er usikkert, men vi velger et lavt anslag og bruker 1000 kr per kg villaks. Lakselusa koster da årlig omkring 8 mill kr i tapt omsetning for næringer knyttet til laksefiske langs vassdraget. Mange faktorer vil variere mye fra et år til en annet, og vi har gjort forenklinger. Likevel viser vårt enkle regnestykke at det som kan oppfattes som ubetydelig lusepåført dødelighet av villaks kan bety mye. Tallene de Irske forskerne har funnet er dermed temmelig lik det deres norske kollegaer tidligere har funnet.

Tone Løvold
seniorrådgiver

Frode Staldvik
daglig leder
Kunnskapssenter for laks og vannmiljø